

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2TdoV/12/2014
Identifikačné číslo spisu:	9507100114
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Harabin
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9507100114.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a členov JUDr. Gabriely Šimonovej, Viliama Dohňanského, JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Hatalu na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením 22. augusta 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvineného X. C. pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Tr. zák. v znení účinnom do 31. decembra 2005, vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. BB-4T/ 35/2007, prerokoval dovolanie, ktoré podal obvinený X. C. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2013, sp. zn. 5To 4/2013, a podľa §§ 382a, 386 ods. 1, 2 a 388 ods. 1 Tr. por., z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. v znení neskorších predpisov, takto

rozhodol:

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2013, sp. zn. 5To 4/2013, a v konaní, ktoré mu predchádzalo,

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 317 ods. 1, § 319, § 2 ods. 1, 19, § 119 ods. 2 Tr. por. a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v neprospech obvineného X. C.

Napadnuté uznesenie sa zrušuje.

Z r u š u j e sa aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 4. októbra 2012, sp. zn. BB - 4T/35/2007.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej ako „špecializovaný súd“) zo 4. októbra 2012, sp. zn. BB-4T/35/2007, bol obvinený X. C. uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov s poukazom na § 2 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov na tom skutkovom základe, že

21. augusta 2002 v budove Okresného súdu D. na N. ulici č. XX-XX v D. ako sudca Okresného súdu D. požiadal Doc. JUDr. S. J. CSc., nar. XX. R. XXXX, o sumu 100.000 Sk (3.319,39 Eur) v súvislosti so zlepšením vyhlíadok jeho syna O. J., nar. XX. S. XXXX, v trestnom konaní vedenom proti nemu na tomto súde pod sp. zn. 3T 207/02 s tým, že požadoval uvedenú sumu doručiť do 27. augusta 2002. Keď mu uvedenú sumu Doc. JUDr. S. J., CSc. do uvedeného termínu nedoručil, telefonicky ho vyzval, aby sa za ním dostavil do budovy súdu, čo Doc. JUDr. S. J., CSc. aj urobil a tam sa ho opýtal, či má peniaze, a keď mu povedal, že pri sebe nemá, vyzval ho, aby peniaze doniesol najneskôr do 28. augusta 2002, kedy je posledný termín, následne na čo Doc. JUDr. S. J., CSc. 28. augusta 2002 vec oznámil orgánom činným v trestnom konaní.

Za to mu špecializovaný súd uložil podľa §§ 160a ods. 2, 58 ods. 1 písm. a/, 59 ods. 1, 53 ods. 1, 54 ods. 3, 49 ods. 1 Tr. zák. tresty: odňatia slobody na 2 roky, výkon ktorého podmienčne odložil na skúšobnú dobu 30 mesiacov, peňažný 100.000 Sk (3.319,40 Eur) s náhradným trestom odňatia slobody 6 mesiacov pre prípad, že by bol výkon peňažného trestu úmyselne zmarený, zákazu činnosti - výkonu zamestnania, povolania alebo funkcie s rozhodovacou právomocou v orgáne verejnej moci na 5 rokov.

Rozsudok špecializovaného súdu nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 21. novembra 2013, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, sp. zn. 5 To 4/2013, podľa § 319 Tr. por. odvolania prokurátora a obvineného zamietol. Uznesenie odvolacieho súdu bolo obvinenému a jeho obhajcovi doručené 28. resp. 30. januára 2014.

Špecializovaný súd predložil 17. júna 2014 najvyššiemu súdu dovolanie, ktoré podal obvinený 26. mája 2014, proti uzneseniu najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom špecializovaného súdu z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/, c/, e/, g/ Tr. por. V zmysle písm. a/ namietal porušenie § 454aa Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb.) a ústavnej zásady zákonného súdu a sudcu. Po vrátení veci na došetrenie rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave bola v rozpore s ústavnými a zákonnými pravidlami vecnej a miestnej príslušnosti určená príslušnosť Špeciálneho súdu. Rozhodnutím najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Tošs 8/2008 došlo k spochybneniu ďalšieho konania. Za zásadné porušenie práva na obhajobu označil postup súdu prvého stupňa, ktorý sa nezaoberal výhradami k doterajšiemu priebehu súdneho konania a legálnosti postupu orgánov prípravného konania. Odvolací súd predložil zavádzajúce interpretácie, nepodložené domnienky. Na základe procesne neprípustného a nepoužiteľného dôkazu odvodil trestné stíhanie. Údaj v skutkovej vete „o 13.30 hod.“ nevyplyva zo zápisnice o podaní vysvetlenia (ktorú odvolací súd bez právneho dôvodu účelovo označil za trestné oznámenie vyhotovené v súlade s Trestným poriadkom). Vytýkal nezákonné použitie informačno-technických prostriedkov v budove súdu, na ktorom sa zúčastňoval J. a ním na tele aj disponoval. Zápisnica o podaní vysvetlenia s J. spísaná príslušníkom kriminálnej polície 28. augusta 2002 od 11:40 do 12:15 hod., bola zámienkou na vykonanie úkonu v budove súdu. Vzhľadom na obsahový a časový faktor, účel vyhotovenia, vysvetlenie inštruované kriminálnou políciou, zápisnica objektívne nemohla byť podkladom, na začatie trestného stíhania. Kriminálna polícia urobila pre Úrad vyšetrovania tzv. návrh na začatie trestného stíhania. Poukázal na nezákonnosť úkonov orgánov činných v trestnom konaní, zápisnice o výsluchu svedka, poškodeného J., ktorý bol vykonaný v predprípravnom konaní v čase, keď bol obvinený zadržaný bez zákonnej možnosti uplatniť právo na obhajobu. Nezákonným výsluchom svedka bolo odvodené trestné stíhanie v situácii, kedy svedok obžaloby nebol v prípravnom konaní ani vypočutý, pričom išlo o nutnú obhajobu a nešlo o neodkladný ani neopakovateľný úkon. Rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a ústavnoprávne neprípustné, ak zákonnosť konania odvodzuje od orgánu činného v trestnom konaní, ktorého postavenie je nezlučiteľné s postavením svedka. Arbitrárnosť vychádza aj z extrémneho nesúladu právnych záverov s vykonaným dokazovaním, zo zjavne iracionálnych myšlienkových konštrukcií vo forme nepodložených domnienok a z nedostatku riadneho odôvodnenia. Dôvod podľa písm. e/ videl v tom, že sudcovia odvolacieho súdu a prokurátor mali byť vylúčení z vykonávania

úkonov trestného konania. O námietkach zaujatosti nebolo rozhodnuté zákonným spôsobom. Dôvod v zmysle písm. g/ je daný závažným porušením zákonných ustanovení, ktoré upravujú vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov.

Prokurátor považuje rozhodnutie prvostupňového a odvolacieho súdu za vecne správne a v súlade so zákonom. Námietku zaujatosti nevzniesol obvinený bezodkladne, preto podľa §§ 31 ods. 4, 32 ods. 6 Tr. por. sa o nej nekonalo. Predmetom námietky bol iba procesný postup prokurátora.

Vec dovolania obvineného bola elektronicky pridelená do senátu 2 Tdo V, ktorého senát bol určený v súlade s platným a účinným Rozvrhom práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2014, v zložení predseda JUDr. Štefan Harabin a členovia JUDr. Gabriela Šimonová, JUDr. Viliam Dohňanský, JUDr. Peter Hatala a JUDr. Libor Duľa.

Obvinený 26. októbra 2015 vzniesol námietku zaujatosti proti členovi senátu sudcovi JUDr. Petrovi Hatalovi, o ktorej bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. novembra 2015, sp. zn. 2 TdoVN 1/2015 rozhodnuté tak, že podľa § 32 ods. 3 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 31 ods. 1 Tr. por. sudca najvyššieho súdu JUDr. Peter Hatala nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného JUDr. X. C. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 TdoV 12/2014.

Členovia senátu JUDr. Libor Duľa a JUDr. Peter Hatala 14. marca 2016. oznámili svoju zaujatosť založenú na procesnom postupe predsedu senátu pri určení termínu neverejného zasadnutia a súčasne aj termínu a konkrétnej hodiny verejného vyhlásenia rozsudku. Predseda námietkového senátu 29. apríla 2016 vo veciach pod sp. zn. 6 Ndt 7/2016 a 4 Ndt 8/2016 konštatoval, že vlastná zaujatosť týchto dvoch členov senátu nenapĺňa dôvod zaujatosti predpokladaný v § 31 ods. 1 Tr. por. a preto nemohol byť aplikovaný postup v zmysle § 32 ods. 1, resp. § 32 ods. 1 štvrtá veta, ods. 2, 3 Tr. por.

Aj prokurátor JUDr. Marián Varga 30. marca a 8. apríla 2016 namietol zaujatosť predsedu JUDr. Štefana Harabina a členov senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského z procesných dôvodov, lebo videl problém v neštandardnom postupe predsedu senátu, keď im neumožnil predporadu a určil termín prerokovania veci na neverejnom zasadnutí 14. marca 2016 o 11.00 hod. a zároveň na ten istý deň stanovil termín verejného vyhlásenia rozsudku o 12.00 hod., hoci na to upozornili už sudcovia JUDr. Libor Duľa a JUDr. Peter Hatala. Predseda senátu vo veci pod sp. zn. 2 TdoVN 1/2016 a 2 TdoVN 2/2016 v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. o týchto námietkach prokurátora o zaujatosti predsedu senátu a dvoch sudcov založenej len na procesnom postupe, rozhodol tak, že sa o nej nekoná, lebo by to bolo v rozpore s citovaným ustanovením.

Obštrukčnými námietkami členov senátu JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Hatalu a prokurátora JUDr. Mariána Vargu nemajúcimi základ v ustanoveniach Trestného poriadku sa zbytočne predlžilo súdne konanie o viac ako päť mesiacov.

Vyjadrené bez najmenších pochybností preukazuje zákonnosť zloženia senátu a nič nebránilo tomu, aby tento senát o dovolaní obvineného rozhodol.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonnej lehote, na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať, obvinený využil právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§§ 368 ods. 1, 2 písm. h/, 369 ods. 2 písm. b/, 370 ods. 1, 3, 372 Tr. por.). Dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, 2 Tr. por.).

Dovolací súd zistil, že dovolanie je dôvodné, lebo dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. naplnený bol. Uznesením najvyššieho súdu z 21. novembra 2013, sp. zn. 5To 4/2013, bol u obvineného C. porušený zákon v ustanoveniach § 317 ods. 1, § 319 Tr. por., § 2 ods. 1, 19, § 119 ods. 2 a čl. 6 Dohovoru v jeho neprospech.

V zmysle Tr. por.

§ 382a dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa §§ 386 a 388 ods. 1 Tr. por.,

§ 386 ods. 1 ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por., vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera,

§ 386 ods. 2 súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší, hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad a ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Najvyšší súd v rámci ustálenej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že uplatnenie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku predstavuje zásah do právoplatných rozhodnutí. So zreteľom na význam inštitútu právoplatnosti rozhodnutí a na ich vzťah k existencii právneho štátu, možno takýto zásah dovoliť len výnimočne a za presne stanovených podmienok. Najvyšší súd je však ústavne viazaný interpretovať dovolacie dôvody tak, aby mohla byť preskúmaná námietka porušenia základných práv dovolateľa. Obmedzenie základných práv, ku ktorému dochádza s cieľom dosiahnuť účel trestného konania, nesmie byť natoľko neproporcionálne a intenzívne, aby eliminovalo ústavné záruky spravodlivého procesu.

Zásada zákonného procesu vyjadrená v § 2 ods. 1 Tr. por. nadväzuje na ustanovenie čl. 17 ods. 2 Ústavy, v zmysle ktorého nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon („nullus processus criminalis sine lege“). Ide v podstate o vyjadrenie zásady riadneho zákonného procesu, ktorá je najdôležitejšou zásadou trestného konania. Trestné stíhanie je možné viesť len v súlade so zákonom, preto aj postup príslušných orgánov musí byť vždy v súlade so zákonom. Zákonnosť stíhania, ktorá je výslovne garantovaná v Ústave, sa obsahovo prekrýva s podrobnejšou a komplexnejšou garanciou spravodlivého procesu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy, resp. čl. 6 a 7 Dohovoru a čl. 14 a 15 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Záruky zákonitosti stíhania sa týkajú všetkých štádií trestného konania od vznesenia obvinenia až po vyhlásenie konečného rozhodnutia.

Právo na spravodlivý proces je limitom práva na riadny zákonný proces v tom zmysle, že nie každá nezákonnosť sa rovná nespravodlivosti a neústavnosti, ale len tá, na ktorej je založená vina obvineného. Na druhej strane zákonnosť limituje spravodlivosť procesu tým, že nezákonný proces jeho spravodlivosť prinajmenšom ohrozuje najmä v tom, že nemôže viesť k spravodlivému potrestaniu páchatel'a. Prípadné nezákonnosti nie je možné ospravedlniť účelovým konštatovaním, že celková spravodlivosť bola zachovaná a tým bol garantovaný aj spravodlivý proces. Nezákonný proces nemôže prispieť k rozhodnutiu o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Rámcom spravodlivého procesu môže byť jedine proces vedený zákonným spôsobom, kde zákonnosť je formou trestného konania a spravodlivosť žiaducou kvalitou jeho obsahu.

V zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob získavania dôkazu podľa § 119 ods. 2 Tr. por. (resp. 89 ods. 2 Tr. por. zák. č. 141/1961 Zb.) sa považuje splnenie formálnych (procesných) podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom na vykonanie konkrétneho dôkazu, ako aj splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon - použitý dôkazný prostriedok na vykonanie dôkazu - bol zameraný na zistenie skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť. Zákonnosť dôkazu predpokladá, že bol získaný z prameňa, ktorý stanovuje alebo pripúšťa zákon, zabezpečený a vykonaný oprávnenou osobou a že sa tak stalo v zodpovedajúcom štádiu

trestného konania postupom súladným s právnymi predpismi.

Rešpektovanie zákonnosti pri vykonávaní dôkazov nie je abstraktnou a formalistickou požiadavkou, ale má základný význam pre spravodlivosť trestného procesu. Súd nemôže bez toho, aby nepoškodil riadny výkon spravodlivosti brať do úvahy dôkaz získaný nezákonným spôsobom. I keby čo len jeden nezákonný dôkaz (nezákonne získaný alebo nezákonne vykonaný) bol súčasťou hodnotenia rozhodujúceho pre výrok rozhodnutia, stáva sa celé rozhodnutie nezákonným.

V danej veci došlo k závažnému porušeniu zákonných ustanovení o vykonávaní procesných úkonov v trestnom konaní, čím je prítomný dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Hoci na nezákonnosť poukázal už odvolací súd vo svojom rozhodnutí zo 16. mája 2011, sp. zn. 1To 6/2010, následne vo veci konajúce súdy z toho nevyvodili právne dôsledky a zamerali sa na tú časť skutku, ktorá sa týkala vyžiadania úplatku. Vyhodnotením použiteľnosti, resp. nepoužiteľnosti dôkazov potom uznali obvineného C. za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov s poukazom na § 2 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov za to, že v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu pre seba žiadal úplatok a čin spáchal ako verejný činiteľ.

Na obvineného bola prvá obžaloba podaná na Okresný súd Malacky. Jeho odsudzujúci rozsudok z 28. mája 2004, sp. zn. 1T 199/03, uznesením Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2005, sp. zn. 3To 122/05, bol zrušený v celom rozsahu a vec bola vrátená prokurátorovi na došetrenie. Prokurátor podal 19. novembra 2007 na špeciálny súd novú obžalobu. Vec bola vedená pod sp. zn. BB-4T/35/2007. Hlavné pojednávanie sa konalo 2 - 3. septembra, 6 - 7., 21. októbra a 2 - 3. decembra 2008, 19 - 20. januára, 17 - 18. februára, 3. marca, 21. mája, 16. septembra, 5., 14. októbra a 23 - 24. novembra 2009 a 25. novembra 2009 bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok, ktorý bol uznesením najvyššieho súdu zo 16. mája 2011, sp. zn. 1To 6/2010 zrušený podľa ods. 1 § 321 Tr. por. písm.

a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,

b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy.

Po vrátení veci súd prvého stupňa vykonal hlavné pojednávanie 6, 9. septembra 2011 a vyhlásil oslobodzujúci rozsudok, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obvinený stíhaný. Rozsudok bol uznesením Najvyššieho súdu z 8. marca 2012, sp. zn. 5To 14/2011 zrušený pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení resp. preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Súd prvého stupňa následne vykonal hlavné pojednávanie 18, 26. júla, 26, 28. septembra a 1. októbra 2012. Dovolaním napadnutý rozsudok bol vyhlásený 4. októbra 2012. Právoplatnosť nadobudol 21. novembra 2013, kedy odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolania obvineného a prokurátora zamietol.

Záver o žiadaní úplatku obvineným súdy opreli o výpovede svedkov J., J., S., W., T. a listinné dôkazy (zápisnica o podaní vysvetlenia J. z 28. augusta 2002) a ďalšie nepriame dôkazy špecifikované v rámci hodnotenia dôkazov. Súdy pri tom prihliadali aj na svedecké výpovede J., J. a S. pred Okresným súdom Malacky, čím porušili zásadu bezprostrednosti vyjadrenú v § 2 ods. 19 Tr. por. (resp. v § 2 ods. 12 Tr. por. zák. č. 141/1961 Zb.), ktorej obsahom sú dve základné požiadavky:

1. Súd má rozhodovať na základe dôkazov pred ním vykonaných, t. j. na základe svojho bezprostredného dojmu z vykonaného úkonu.
2. Súd má čerpať dôkazy z prameňa čo najbližšieho zisťovanej skutočnosti.

So svedkom J. bolo pred Okresným súdom Malacky konané ako s poškodeným, ktorý zároveň nahliadal

do spisu, hoci poškodený zjavne nebol. Okrem toho je neakceptovateľné a zároveň nezákonné, aby policajt v rámci výsluchu uložil svedkovi vyjadriť sa k tomu, čo vypovedal v predchádzajúcich výpovediach, s tým, že mu ich predtým prečíta, tak ako to urobil počas výsluchu 8. februára 2007.

Súčasťou spisu je zápisnica o podaní vysvetlenia (č. l. 2437) z 28. augusta 2002 spísaná v zmysle § 17 ods. 1 až 9 zák. č. 171/1993 Z. z., záznam (č. l. 294) spísaný 28. augusta 2002 kpt. Ing. Závrackým, návrh na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia z 28. augusta 2002 (č. l. 2634) predložený kpt. Ing. Závrackým a schválený riaditeľom Odboru boja proti korupcii plk. JUDr. Podhorským, uznesenie o začatí trestného stíhania z 28. augusta 2002, ČVS:KUV-141/OVEK-2002 (č. l. 1), ktoré vydala vyšetrovaateľka PZ npor. JUDr. Urbanová, uznesenie o vznesení obvinenia z 29. augusta 2002, ČVS:KUV-141/OVEK-2002, ktoré vydal vyšetrovateľ PZ npor. Ing. Martinka Z obsahu týchto úkonov je zrejmé, že boli vykonané chronologicky od najskoršieho.

Trestné stíhanie začalo za účinnosti zák. č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok vtedy účinný rozlišoval postup pred začatím trestného stíhania (9. hlava) a začatie trestného stíhania a ďalší postup v ňom (10. hlava). Začatie trestného stíhania je mimoriadne dôležitým momentom pre celé trestné stíhanie. Procesná relevancia väčšiny dôkazných prostriedkov a z nich získaných dôkazov je tesne spätá práve s týmto úkonom. Vo veciach, keď oznamovateľ oznámi polícii, že bol podozrivou osobou požiadaný o úplatok, je začatie trestného stíhania vo veci potrebné vykonať ihneď. Pokiaľ o skutku, pre ktorý bola podaná obžaloba sa vykonávali úkony tvoriace obsah prípravného konania, hoci nebolo začaté trestné stíhanie, ide o podstatný a mimoriadne závažný nedostatok obžaloby. Výsledky týchto úkonov, ktoré sú týmto nedostatkom zaťažené, sú nepoužiteľné v konaní pred súdom

Orgány prípravného konania mali postupovať v zmysle v tom čase platného a účinného Trestného poriadku. Pri relevantných poznatkoch o podozrení zo spáchania alebo aktuálneho páchania trestného činu, ktorými disponovali v dostatočnom časovom predstihu, bolo ich povinnosťou konať podľa Trestného poriadku. Neboli oprávnené vykonávať pred začatím trestného stíhania úkony podľa 4. a 5. hlavy s výnimkou neodkladných alebo neopakovateľných úkonov a úkonov podľa § 113, 113a a 114 Tr. por. (t. j. s výnimkou ohliadky miesta činu a prehliadky tela a iných podobných úkonov). Ak tak urobili (nezákonné použitie ITP, akcia príslušníkov polície v budove súdu bez príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov, nezákonné výpovede svedkov J. i príslušníkov polície s cieľom „zadokumentovať“ prijatie úplatku), keďže nešlo o neopakovateľné a neodkladné úkony, nie je možné zhojiť ich postup iba tým, že v ďalšom sa súdy obmedzia len na žiadanie úplatku. V trestnom spise sa tieto úkony nesmú ani nachádzať, nie to, aby sa ešte nimi zaoberal súd v rámci hodnotenia dôkazov.

Pokiaľ konajúce orgány iniciatívne a vlastnou aktivitou vytvorili podmienky a navodili situáciu so zjavnou snahou, aby bol trestný čin spáchaný, rozšírený jeho rozsah, resp. aby bol dokonaný, ide o exces z hraníc a pravidiel, v ktorých sa trestné konanie vedie. Ústava Slovenskej republiky štátu zastúpenému orgánmi prípravného konania nedáva možnosť byť účastným na provokovaní ani vyprovokovaní trestnej činnosti. Ak je činnosť polície vedená len snahou, aby kontaktovaná osoba spáchala trestný čin bez zistenia skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že páchatel by spáchal trestný čin i vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný, išlo by dokonca aj v zmysle už nového ustanovenia § 117 ods. 2 Tr. por. o nepripustnú provokáciu trestného činu.

Pripustením možnosti, že štát môže napr. provokovať rozširovanie trestnej činnosti, mohli by sa orgány prípravného konania dostať do stavu, že trestná činnosť nebude nikdy pri pokračovaní provokovania skončená, resp. dokončená a tým pádom ani stíhaná a odsúdená.

Trestnú činnosť vyprovokovanú štátom nie možné stíhať aj z dôvodu absencie zavinenia konkrétneho páchatela. Subjektívna stránka v prípade vyprovokovaného trestného činu sa nielen teoreticky, ale ani prakticky nedá preukázať. Subjektívne nie je možné zavinenie štátu na vyprovokovanom trestnom čine vložiť do vôľovej zložky zavinenia páchatela. Takýto mechanizmus by imputačne mohol podsúvať aj nepáchatelovi do vôľovej stránky zavinenia, to čo nikdy neprejavil, nepovedal, nechcel ani nemusel mieniť. Pri zisťovaní trestnej zodpovednosti je obligatórna povinnosť orgánov činných v trestnom

konaní, vrátane súdu ustáliť, či ide o zodpovednosť konajúceho za svoje činy a ich následky, alebo o zodpovednosť iného subjektu. Orgány činné v trestnom konaní, vrátane súdu nesmú dovoliť, aby sa imputáciou čin iného (štátu) prirátal osobe stíhanej v pozícii obvineného.

Prvostupňový súd opomenul a prehliadol to aj súd odvolací, vyhodnotiť aj zistené aktivity zo strany polície vo vzťahu k svedkovi J., ktoré iniciatívne smerovali k navádzaniu na spáchanie činu obvineným C..

Uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané na podklade nezákonných úkonov (nezákonné použitie ITP, akcia príslušníkov polície v budove súdu bez príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov, nezákonné výpovede svedkov J. i príslušníkov polície). Nezákonnosť sa prenáša aj na dôkazy získané na základe takýchto úkonov.

Konštatácia prvostupňového súdu (na strane 11, prvý odsek rozsudku zo 4. októbra 2012), s ktorou sa stotožnil aj odvolací súd, že súd zo zákona nemá povinnosť preskúmať zákonnosť, dôvodnosť a opodstatnenosť uznesenia o začatí trestného stíhania na rozdiel od prokurátora, ktorý takú povinnosť má, neobstoí.

V zmysle § 2 ods. 1 Tr. por. nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Ide o zásadu stíhania iba zo zákonných dôvodov a táto vyplýva z dikcie čl. 17 Ústavy. Za dôvod trestného stíhania je možné považovať iba dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu a zároveň je nutné, aby došlo k dodržiavaniu postupu, ktorý je ustanovený v Trestnom poriadku. Preto skutkový stav nie je možné zisťovať takým spôsobom, ktorý by odporoval zákonu. Zároveň je nutné skonštatovať, že záujem na zistení skutkového stavu nie je možné nadradiť nad zásadu zákonného procesu, nakoľko takýto postup by mohol vyústiť do snahy usvedčenia páchatel'a trestného činu za každú cenu. To znamená aj za cenu porušenia zákona, čo by bolo v rozpore so samotnou spravodlivosťou. V zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. súd je povinný preskúmať, okrem iného aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo výrokom napadnutého rozsudku, na chyby, ktoré neboli odvolaním vytkávané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne okrem iného i o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. V tejto spojitosti je nutné dodať, že pod obsah výrazu „rozhodnutie o obvinení“ treba zahrnúť aj "rozhodnutie o začatí trestného stíhania", z obsahu ktorého, pokiaľ ide o identitu páchatel'a, rozhodnutie o obvinení bez najmenších pochybností bezprostredne vychádza.

Zmyslom čl. 6 ods. 1 Dohovoru je imperatív na to, že musí byť k dispozícii určitá forma súdnej kontroly, a to aj tam, kde majú dôležitú úlohu zohrávať orgány polície, resp. prokuratúry.

Hoci je trestné konanie, ktorého základné zásady sú uvedené v § 2 Tr. por., členené do niekoľkých fáz, nemôže byť žiadna z týchto fáz posudzovaná izolovane. Ak trpí prípravné konanie nezhoditeľnými nedostatkami, nemôže ani konanie pred súdom, pokiaľ sa týmito nedostatkami buď vôbec alebo náležitým spôsobom nevysporiadalo, spĺňať podmienky nestranného a spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 Dohovoru. V tomto smere dovolací súd poukazuje na to, že konajúce súdy sa nevysporiadali so skutočnosťou, že v spise sa nachádza návrh na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia z 28. augusta 2002 (č. l. 2634).

Pokiaľ o skutku, pre ktorý bola podaná obžaloba sa realizovali dôkazy tvoriace inak obsah prípravného konania bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie, potom ide o podstatnú chybu konania, ktorá predchádzala podaniu obžaloby. Dôkazy, ktoré sú týmto nedostatkom postihnuté, sú nepoužiteľné pred súdom.

Podľa § 89 ods. 2 Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb.) ako dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť k

náležitému objasneniu veci a čo bolo získané zákonným spôsobom, najmä výpovede obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, rekognícia, ohliadka, zvukový a obrazový záznam, veci a listiny dôležité pre trestné konanie. Obdobná je úprava i v § 119 ods. 2 Tr. por. zák. č. 301/2005 Z. z.

Na hlavnom pojednávaní boli ako svedkovia vypočutí aj vo veci konajúci policajti - J., U., U., H., B., T.. V spojitosti s výsluchom vyšetrovateľov, resp. policajtov i ako svedkov v tej istej veci, či už k obsahu, spôsobu alebo priebehu nimi vykonaných procesných úkonov vo veci, v ktorej pôsobili ako orgány činné v trestnom konaní, najvyšší súd zastáva názor, že takýto úkon nemá povahu právne relevantného procesného úkonu, a preto sa ani nesmie nachádzať v trestnom spise. Postavenie orgánu činného v konkrétnej trestnej veci je nezlučiteľné s postavením svedka v nej, pretože o tom, akým spôsobom prebiehal úkon trestného konania a aký je jeho obsah svedčí zápisnica o úkone, resp. iná listina o zákonných náležitostiach tohto úkonu, ktoré vyhodnocuje súd v rámci hodnotenia dôkazov. Použitie výsluchov zasahujúcich kriminalistov, resp. vo veci konajúcich vyšetrovateľov k nimi vykonávaných úkonov, resp. k iným súčastiam spisového materiálu, je ústavne neprípustné. V prípade opačného výkladu by aj sudca, resp. členovia senátu, ktorí vo veci meritorne rozhodli, boli vypočúvaní k dôvodom, že prečo rozhodli tak ako rozhodli, resp. čo ich k tomu viedlo, hoci dôvody *expressis verbis* premietli do písomnej časti rozhodnutia, prípadne k obsahu zápisnice o verejnom, alebo neverejnom zasadnutí, hoci obsah priebehu zasadnutia zachytáva zápisnica o tomto úkone.

Pre orgány činné v trestnom konaní, vrátane vyšetrovateľa, vyplýva obligatórna povinnosť viesť v trestnom spise presnú žurnalizáciu jednotlivých listín a dôkazov nezameniteľným spôsobom pohľadu číselného a časového (§ 166 ods. 3 zák. č. 141/1961 Zb., resp. § 72 ods. 4 zák. č. 301/2005 Z. z.).

V súvislosti so znaleckým dokazovaním je potrebné predovšetkým uviesť, že skúmaná písomnosť založená v spise na č.l. 153a nie je očíslovaná spôsobom predpokladaným zákonom a je vložená do neočíslovaného obalu. Vzbudzuje to mimoriadne závažnú pochybnosť o časovom momente založenia tejto listiny do spisu. Podľa zápisnice o vydaní veci sa tak malo stať 3. septembra 2002. Ale podľa prehľadu obsahu spisu - prvá strana zväzku I. (vyhotovený 4. marca 2003, resp. 15. mája 2003 č.l. 1660 zv. V.) sa tak mohlo stať aj neskôr, lebo chýba dátum jej založenia. Táto skutočnosť nespochybne navyše preukazuje, že vyšetrovateľ vykonal nezákonnú manipuláciu so spisom za účelom prečíslovania dôkazov založených v spise v období od 4. marca do 15. mája 2003. Namietal to obvinený už počas výsluchu 9. mája 2007 (č. l. 1950) s tým, že táto písomnosť sa v spise v máji 2003 nenachádzala. Poukázal i na skutočnosti spochybňujúce tvrdenia svedka J., že text písal osobne obvinený v súvislosti so zmenou osoby advokáta. V texte listiny o tom nie je zmienka. Svedkovi mal dať obvinený listinu 21. augusta 2002. Nie je preverené pritom ani to, prečo svedok túto písomnosť neodovzdal už 28. augusta 2002 a mal tak urobiť až 3. septembra 2002. Obvinený navyše tvrdí, že tohto dňa sa so svedkom nestretol.

Takáto manipulácia so spisom a jeho žurnalizovaním prvostupňovému súdu, ale ani odvolaciemu súdu nemala uniknúť, pretože to bezprostredne súviselo s posudzovaním hodnovernosti písomnosti na č.l. 153a.

Zo stanoviska Krajskej prokuratúry v Trnave o preskúmaní postupu vyšetrovateľa zo 6. júna 2003, sp. zn. 2 Kv 55/02-130 (č.l. 1667 - 1669) vyplýva, že listinný dôkaz z č.l. 153a nie je v bezprostrednej príčinnej súvislosti so skutočnosťami uvedenými v uznesení o vznesení obvinenia.

Ak je táto časť stanoviska relevantná, založenie tejto písomnosti do spisu potom nebolo dôvodné a jeho znalecké skúmanie bolo nadbytočné a typicky účelové s cieľom navodiť u prokurátora a súdu obsahom tejto listiny dojem viny u obvineného.

Napriek vyjadrenému zo znaleckého posudku č. 217/2007 z 19. júna 2007 (č. l. 1884 - 1939) vyplýva, že pisateľom originálu ceruzkou napísaného textu na č. l. 153a dodatočne opravovaného - upravovaného je tá istá osoba, ktorá je pisateľom i porovnávajúcich materiálov a to obvinený. Tento znalecký záver bol

urobený z písomnosti, ktorú upravovala doposiaľ nezistená osoba (konštatácia samotného prvostupňového súdu v rozsudku na strane 70, posledný odsek) a tento dôkaz (č.l. 153a) bol do spisu založený za doposiaľ nevyjasnených okolností, čo je zrejmé zo znaleckého posudku č. p. PPZ-5572/KEU-BA-EXP-2007 z 21. augusta 2007 (č.l. 1993 - 1998). Podľa druhého posudku kópia textových zápisov bola nekvalitne a neúplne vyhotovená z predlohy ručný text zápisov, pričom obe písomnosti sa vyznačujú charakteristickými znakmi svedčiacimi o obťahovaní, resp. dopisovaní niektorých znakov, resp. ich častí. Aj keby sa prijal záver, že pisateľom originálu bol obvinený, ktorý mal písomnosť odovzdať svedkovi J., kópiu písomnosti už obvinený nemohol upravovať, dopisovať. Hodnovernosť znaleckého dokazovania (oboch posudkoch) je týmto mimoriadne vážne spochybnená a už teraz možno zodpovedne konštatovať, že má takmer nulovú hodnotu. Súd v rámci jeho individuálneho a súhrnného hodnotenia s ostatnými dôkazmi musí byť obzvlášť obozretný. V prípade pretrvávania zjavných nejasností je povinný aplikovať zásadu v pochybnostiach v prospech obvineného. Treba zdôrazniť, že súdna prax zásadne akceptuje grafologické znalecké dokazovanie vykonávané na originály a nie na kópiách listín, navyše zaťažených obťahovaním.

Uznaním dôkazu vykonaného v rozpore s Trestným poriadkom, akceptovaním dôkazov bez dodržania zásady bezprostrednosti v trestnom konaní, súdy porušili základné právo obvineného na riadny a spravodlivý proces. Odvolací súd navyše akceptoval výpoveď svedka J. z 28. augusta 2002, urobenú pred začatím trestného stíhania bez toho, aby sa jednalo o neodkladný alebo neopakovateľný úkon a boli dodržané zákonné podmienky pre výnimku zo zásady bezprostrednosti v trestnom konaní. Zistenie páchatelia a objasnenie trestného činu je primárne vecou orgánov činných v trestnom konaní. Sú to oni, ktoré nesú zodpovednosť za to, aby súdu bola predložená vec podložená procesne použiteľnými dôkazmi potrebnými k rozhodnutiu o vine a treste v súlade s podanou obžalobou. Súdy sa nikdy nesmú stavať do pozície pomocníka obžaloby usilujúceho iba o odsúdenie. Súd je povinný dopĺňať dokazovanie v rozsahu potrebnom na spravodlivé rozhodnutie, ktoré nemusí byť nutne odsudzujúce.

K výpovedi svedka J. treba nad rámec vyjadreného konštatovať, že aj výpoveď svedka sa skladá z reťazca viacerých tvrdení. Overením vierohodnosti a nezaujatosti vypovedajúcej osoby a overením tej časti tvrdenia, ktorú možno testovať ďalším dokazovaním, možno myšlienkovito dospieť k dôvodnosti presvedčenia aj o pravdivosti zostávajúcich častí, resp. celej výpovede.

Potrebné je upozorniť aj na právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru a z neho vyplývajúcu judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej sa vyžaduje, aby rozhodnutie súdu bolo odôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Podcenenie povinnosti súdu vytvoriť presvedčivé rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti, zreteľne vyvoláva účinky arbitrárnosti a porušenia základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru (čl. 46 ods. 1 Ústavy).

Dovolací súd si nemohol nevšimnúť celý komplex na seba nadväzujúcich, minimálne neštandardných až vyslovene nezákonných postupov, ktoré v celkovom súhrne nepridávajú na dôveryhodnosti a objektivite činnosti orgánov prípravného konania v danej veci bez toho, aby bolo možné vylúčiť ich príliš horlivú snahu usvedčiť obvineného za akúkoľvek cenu, dokonca aj za cenu nezákonnosti.

Dokumentujú to:

- nezákonné kroky polície 28. augusta 2002 v budove Okresného súdu D. a z nich vyplývajúce nezákonné a nepoužiteľné dôkazy pomocou svedka S. J., ktorého dôveryhodnosť nebola dôsledne preverená napriek tomu, že na veci je prostredníctvom trestne stíhaného syna nepochybné zainteresovaný,
- nezákonnosť informačno-technických prostriedkov a nemožnosť použitia ich výsledku pokiaľ ide o výpovede tých osôb, ktoré sa nezákonného úkonu zúčastnili v podobe ich doterajšieho prezentovania

ako „relevantných a rozhodujúcich dôkazov“,

- nezákonná manipulácia so spisom za účelom prečíslovania dôkazov založených v spise v období od 4. marca do 15. mája 2003,

- neštandardné grafologické znalecké dokazovanie vykonávané na kópii listiny,

- atypické a účelové priznanie sa obvineného pred sudcom pre prípravné konanie pred rozhodovaním o jeho väzbe, motivované snahou vyhnúť sa väzbe,

- nezákonné a procesne neakceptovateľné praktiky polície a prokurátora viažuce sa na obsah trestných oznámení svedkov C. a E. a

na neštandardnú medializáciu použitia agenta v posudzovanej veci,

- procesne neakceptovateľná nezákonnosť súvisiaca so skartáciou policajného spisu (v ktorom sa mali nachádzať rozpisov telefónnych hovorov obvineného) v neskončenom trestnom konaní,

- neprítomnosť ani jedného dôkazu v spise viažuceho sa k opodstatnenosti a potrebnosti pribratia znalcov z odvetvia psychiatrie a psychológie na vyšetrenie duševného stavu a intelektových schopností obvineného,

- nezákonnosť a extrémna neštandardnosť, ktorú prejavili orgány činné v trestnom konaní, keď médiám umožnili zverejňovať, že je trestne stíhaný sudca JUDr. X. C., čo je v hrubom rozpore so Základnými princípmi nezávislosti súdnictva, OSN A/COF.121/22/Rev. 1 59, prijatými v Miláne v roku 1985, ktoré výslovne zakazujú zverejnenie trestného, alebo disciplinárneho stíhania sudcu, ktoré nie je právoplatne skončené, ak sudca nepožiadá o opak (bod 17) a napokon je to aj v rozpore s princípom prezumpcie neviny zakotveným v čl. 6 ods. 2 Dohovoru (Každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom), čl. 50 ods. 2 Ústavy a § 2 ods. 4 Tr. por. (Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu).

V posudzovanom prípade, pokiaľ dovolací súd berie do úvahy charakter ustáleného korupčného skutku, najmä z pohľadu iniciatívy vo veci konajúceho trestného sudcu, ktorý si mal pýtať úplatok v sume 100 000 Sk, by reálne iný ako nepodmienečný trest odňatia slobody neprichádzal do úvahy. Pokiaľ za danej situácie špecializovaný súd, okrem iných, uložil podmienečný trest odňatia slobody a odvolací súd to akceptoval, núka sa takmer istý záver, že súdy oboch stupňov si zrejme uvedomovali, že výsledky dokazovania sú mimoriadne pochybné a namiesto zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech páchatel'a) nesprávne aplikovali zásadu in dubio mitius (v pochybnostiach miernejšie) a s vysokou pravdepodobnosťou tak postupovali aj pod masovým mediálnym ovplyvňovaním verejnosti politikmi v smere prísneho odsúdenia a potrestania stíhaného sudcu pod zásterkou boja proti korupcii. Nie je vylúčený však ani iný záver, resp. iná alternatíva, že o nezákonnostiach vedeli a i napriek tomu, ich chceli zhojiť a prekryť podmienečným trestom odňatia slobody. V tejto spojitosti určitú a závažnú vypovedajúcu hodnotu majú aj obštrukčné námietkové praktiky dozorujúceho prokurátora a dvoch členov senátu v samotnom dovolacom konaní (doteraz nezaznamenané a neprítomné ani v jednom prípade na najvyššom súde).

V zmysle Ústavy Slovenskej republiky čl. 27 ods. 3 petíciou nemožno zasahovať do nezávislosti súdu.

Podľa § 30 ods. 2 písm. a/, b/, c/ zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný najmä

presadzovať a obhajovať nezávislosť súdnictva a jeho dobrú povesť,

odmietnuť akýkoľvek zásah, nátlak, vplyv alebo žiadosť, ktorých cieľom by mohlo byť ohrozenie nezávislosti súdnictva,

nenechať sa pri výkone svojej funkcie ovplyvniť záujmami politických strán, politických hnutí, verejnou mienkou alebo oznamovacími prostriedkami.

Je vylúčené v trestnom práve procesnom, aby súdy v prípade pochybnosti favorizovali zásadu in dubio mitius namiesto in dubio pro reo, len pod mediálnym vplyvom verejnosti a politikov, resp. s motívom zhojenia a prekrytia nezákonnosti v doterajšom konaní.

Iba na ilustráciu v tomto smere dovolací senát poukazuje na trestnú vec právoplatne odsúdeného sudcu K., ktorý podľa ustáleného skutku prevzal úplatok v sume 50 000 Sk + 50 000 Sk a bol mu prvostupňovým súdom podľa §§ 160a ods. 2, 35 ods. 1 Tr. zák., účinného do 31. decembra 2005 uložený i nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere tri a pol roka. Odvolací senát najvyššieho súdu uznesením z 15. apríla 2010, sp. zn. sp. zn. 1 Toš 8/2009, zamietol odvolanie obžalovaného /okrem iného konštatoval, že „v otázke výmery uloženého trestu odňatia slobody špeciálny súd jednoznačne pochybil. Úhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri a pol roka uložený takmer na dolnej hranici trestnej sadby trestného činu najprísnejšie trestného (tri až osem rokov) s prihliadnutím na bezúhonnosť obžalovaného JUDr. Š. M. (u sudcu ?) je v zrejmom rozpore s účelom trestu tak z hľadiska jeho individuálnej, ale v tomto konkrétnom prípade hlavne jeho generálnej prevencie. ... Z hľadiska generálnej prevencie bolo potrebné brať na zreteľ vysokú mieru korupcie ako celospoločenského fenoménu, pričom práve u sudcov sa predpokladá a spoločnosť právom očakáva, že takéto konanie sudcovia budú postihovať, a nie sa ho dopúšťať. Práve takéto konanie znižuje už aj tak nízku dôveru občanov v spravodlivosť a v nestranné a zákonné rozhodovanie sudcov. ... okolnosti vo svojom súhrne mali potom špeciálny súd viesť k rozhodnutiu o uložení trestu odňatia slobody v polovici zákonom stanovenej trestnej sadzby. Toto pochybenie však Najvyšší súd Slovenskej republiky viazaný a zároveň limitovaný ustanovením § 317 ods. 1 Tr. por. nemohol napraviť pre nedostatok odvolania špeciálneho prokurátora, ktorý nepodal odvolanie čo do výmery trestu,...“/.

Odvolací senát v dovolacej veci obvineného C. zamietnutím odvolania prokurátora a obžalovaného uznesením iba potvrdil uloženie trestu odňatia slobody na dva roky s podmieneným odkladom na dva a pol roka za trestný čin podľa §160a ods. 2 Tr. zák. účinného do 31. augusta 2002 (trestná sadzba dva až osem rokov).

V intenciách odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 15. apríla 2010, sp. zn. 1 Toš 8/2009, moment uplynutia doby od spáchania trestnej činnosti do právoplatného odsúdenia sudcu K. päť rokov a u obvineného C. jedenásť rokov, mohol nájsť odraz iba v inej dĺžke nepodmienečného trestu odňatia slobody, ale nie v premietnutí do ukladania podmieneného trestu odňatia slobody obvinenému C.. Ani suma úplatku 50 000 + 50 000 Sk (K.) a 100.000 Sk (C.) nemohla mať relevantný vplyv na to, aby odôvodnila uloženie podmieneného trestu odňatia slobody obvinenému C.. Práve naopak suma 100.000 Sk v roku 2002 mala vyššiu reálnu hodnotu ako v roku 2005.

V rámci ukladania trestov sudcom za úplatky senátom 1 Toš a 5 To (personálne ide o takmer totožné senáty) najvyššieho súdu z hľadiska prísnosti postihu vyvoláva prípad sudcu C. v porovnaní so sudcom K. diskontinuitu v trestno súdnej praxi.

Súd a sudcovia aj v zmysle čl. 27 ods. 3 Ústavy, § 30 ods. 2 písm. a/, b/, c/ zák. o sudcoch nemôžu takéto zjavné nezákonnosti prehliadať, ospravedlňovať a akceptovať, pretože ak by tak postupoval tieto nezákonnosti by sa preniesli aj na konanie súdu a v konečnom dôsledku aj na rozhodnutie vo veci samej.

V zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Dovolací súd vyslovil porušenie zákona aj v ustanovení § 317 ods. 1 Tr. por. pretože odvolací súd bol povinný už 21. novembra 2013 v uznesení, sp. zn. 5To 4/2013, reagovať na hore vyjadrené nezákonnosti.

Ak by totiž odvolací súd postupoval v zmysle citovaného ustanovenia, bol by zrušil pre zistené nezákonnosti odvolaním napadnutý rozsudok, čím by sa predišlo podaniu dôvodného dovolania obvineným a zbytočnému predĺženiu súdneho konania minimálne o dva roky. Keďže sa tak nestalo bol dovolací súd povinný zrušiť nezákonné rozhodnutia a prikázať prvostupňovému súdu, aby vec v

potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Úlohou súdu prvého stupňa bude:

- prihliadať len na dôkazy, ktoré boli zákonne získané a vykonané v súlade s Trestným poriadkom za súčasného dodržania zásady bezprostrednosti,
- vyhodnotiť aj zistené aktivity zo strany polície vo vzťahu k svedkovi S. J., ktoré iniciatívne smerovali k navádzaniu na spáchanie činu obvineným C.,
- sprítomniť minulý (rok 2002) i terajší pomer svedka S. J. vo vzťahu k polícii, resp. ministerstvu vnútra a na podklade toho zistiť či nemal s nimi nadštandardné interakcie, keď áno aké,
- pripojiť kompletný trestný spis týkajúci sa O. J. syna svedka S. J., v ktorom mal pôvodne rozhodovať obvinený a oboznámiť jeho obsah, vrátane právoplatného rozsudku, za účelom zistenia a ozrejmenia motivácie konania svedka S. J.,
- reagovať na relevantné skutočnosti, ktoré vyjdú najavo na hlavnom pojednávaní,
- dôsledne aplikovať zásadu in dubio pro reo,
- nemožno opomenúť v prípade potreby ani aktuálnu judikatúru EŠLP súvisiacu s dĺžkou trestného konania (rozhodnutie Eckle proti SRN z 15. júla 1982, č. 8130/78 <. či rozhodnutie Beck proti Nórsku z 26. júna 2001, č. 26390/95 <.

Špecializovaný súd je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd a je povinný akceptovať pokyny tohto súdu. Napadnuté rozhodnutia boli zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže preto v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech (§ 391 ods. 1, 2 Tr. por.).

Nezávislosť rozhodovania súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z článku 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Súčasťou práva na riadny proces je povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť tak, aby bolo zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi úvahami na strane druhej. Argumentácia súdu obsiahnutá v odôvodnení nesmie byť nekoherentná, nekonzistentná. Musí dbať na celkovú presvedčivosť, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí a závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli prijateľné, racionálne, spravodlivé a presvedčivé. V opačnom prípade by takéto rozhodnutie bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

K dovolacím podľa § 371 ods. 1 písm. a/, c/, e/ Tr. por., dovolací súd uvádza:

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por. je možné podať, ak rozhodoval nepríslušný súd. Dovolateľ namietal založenie príslušnosti Špeciálneho súdu extenzívnym výkladom rozhodnutí najvyššieho súdu v rozpore s ústavnými a zákonnými pravidlami. Okrem toho i protiprávne odňatie veci zákonnému vyšetrovateľovi. Po vrátení veci do prípravného konania prevzal vyšetrovanie za nejasných okolností vyšetrovateľ Prezídia PZ, Úradu boja proti korupcii Bratislava.

Zo spisu vyplýva, že trestné stíhanie vo veci trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Tr. zák. bolo začaté 28. augusta 2002. Vyšetrovanie bolo vedené na Krajskom úrade vyšetrovania PZ v Bratislave pod ČVS: KÚV-141/OVEK-2002. Dozor nad zachovávaním zákonnosti v zmysle § 174 Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb.) vykonával prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave. Uznesením generálneho prokurátora z 8. októbra 2002, IV/2GPt 96/02-48, bola vec odňatá Krajskej prokuratúre v Bratislave a prikázaná Krajskej prokuratúre v Trnave (§ 25 ods. 1 Tr. por. per analogiam). Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave podal 7. júla 2003 obžalobu na Okresný súd Bratislava V. Krajský súd v Bratislave uznesením z 22. septembra 2003 odňal vec Okresnému súdu Bratislava V a prikázal Okresnému súdu Malacky. Rozsudok Okresného súdu Malacky z 28. mája 2004, sp. zn. 1T 199/03, bol uznesením Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2005, sp. zn. 3To 122/05, zrušený v celom rozsahu a vec bola vrátená prokurátorovi na došetrenie.

Neobstojí tvrdenie, že za nejasných okolností ďalšie vyšetrovanie prevzal vyšetrovateľ Prezídia PZ,

Úradu boja proti korupcii Bratislava. Z písomného pokynu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR z 12. decembra 2006 (č. l. 1606) je zrejmé, že Krajská prokuratúra v Trnave odstúpila spis obvineného Úradu špeciálnej prokuratúry. V zmysle § 230 ods. 2 písm. f/ Tr. por. prokurátor uložil Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva PZ, aby vec odstúpil Prezidiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii Bratislava na ďalšie konanie, ktorého vecná príslušnosť je daná v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. a/, b/ nariadenia ministra vnútra SR č. 111/2005. Tento pokyn bol zrealizovaný 4. januára 2007 (č. l. 1605).

Špecifikum spočíva v tom, že trestné stíhanie začalo za účinnosti zák. č. 141/1961 Zb. Za účinnosti tohto Trestného poriadku bola podaná aj prvá obžaloba na okresný súd. S účinnosťou od 1. septembra 2004 bol zriadený Špeciálny súd a bola zároveň vymedzená jeho vecná príslušnosť. V rámci prechodných ustanovení bolo nevyhnutné posúdiť otázku vecnej príslušnosti tohto súdu vo veciach, v ktorých bolo začaté stíhanie pred 1. septembrom 2004. Túto otázku upravilo ustanovenie § 454a ods. 1, 2 Tr. por. účinného od 1. septembra 2004. Špeciálny súd bol zriadený až po rozsudku súdu prvého stupňa. O odvolaniach obvineného a prokurátora preto rozhodol v zmysle § 454a ods. 2 Tr. por. Krajský súd v Bratislave, ktorý ešte za účinnosti zák. č. 141/1961 Zb. vrátil vec prokurátorovi na došetrenie. Podľa § 454aa ods. 1, 2 Tr. por. účinného od 15. apríla 2005 došlo k zmene vecnej príslušnosti Špeciálneho súdu. Účelom ustanovenia § 454aa Tr. por. bolo obnoviť právny stav platný pred 1. septembrom 2004 v konaniach, v ktorých Špeciálny súd nenariadil hlavné pojednávanie, teda nezačal konať vo veci. Najvyšší súd uznesením 31. mája 2006, sp. zn. 3Tz 12/2006 sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor 27. marca 2006, zamietol. Medzitým, s účinnosťou od 1. januára 2006 nastúpila tzv. rekodifikácia Trestného poriadku. Zákom č. 301/2005 Z.z. - Trestný poriadok s účinnosťou od 1. januára 2006 došlo oproti predchádzajúcej právnej úprave (zák. č. 141/1961 Zb.) k zmene vecnej príslušnosti súdov.

Trestný poriadok (zák. č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) je hlavným prameňom trestného konania, procesným predpisom pre konanie o trestných činoch pred orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi. Vychádzajúc z časovej pôsobnosti Trestného poriadku platí, že procesný úkon sa musí realizovať podľa procesného práva účinného v čase, kedy sa vykonáva. Podľa neho sa musia vykonať predovšetkým všetky trestné konania začaté až po nadobudnutí jeho účinnosti. Podľa tohto Trestného poriadku však treba pokračovať aj v tých trestných konaniach, ktoré už boli začaté za účinnosti prv platného Trestného poriadku, ak neboli skončené do toho dňa, kedy nadobudol účinnosť nový Trestný poriadok. Výnimky z časovej pôsobnosti môže určiť zákonodarca v rámci prechodných ustanovení. Iba správna interpretácia a logická súvislosť intertemporálnych ustanovení je spôsobilá vyriešiť otázku príslušnosti súdu.

Trestné stíhanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona a úkony v ňom vykonané majú rovnaké účinky ako trestné stíhanie začaté a úkony vykonané podľa tohto zákona (§ 564 ods. 1 Tr. por.).

Vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na okresný súd pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie okresný súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná krajský súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil okresnému súdu na vykonanie konania nepríslušný súd (§ 564 ods. 3 Tr. por.).

Citované ustanovenie § 564 ods. 3 Tr. por. upravuje postup súdov vo veciach, v ktorých bola obžaloba podaná pred účinnosťou zák. č. 301/2005 Z. z. V takom prípade súd, na ktorom bola obžaloba podaná, vykoná konanie podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zák. č. 141/1961 Zb. Neplatí to, ak súd za účinnosti zák. č. 301/2005 Z. z. právoplatne vrátil vec prokurátorovi na došetrenie (§ 564 ods. 6 Tr. por.).

Dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a/ Tr. por. nie je naplnený. Vo veci rozhodol príslušný súd. Rekodifikácia Trestného poriadku prišla v čase, kedy v prerokovanej veci prebiehalo prípravné konanie

po vrátení veci prokurátorovi na došetrenie. Vo veci konajúce orgány tak museli postupovať v zmysle aktuálne platného a účinného Trestného poriadku, t. j. v zmysle zák. č. 301/2005 Z. z. vzhľadom na zásadu, že vykonávanie procesných úkonov sa uskutočňuje podľa zákona účinného v čase uskutočnenia úkonu, pokiaľ prechodné ustanovenie neupravuje iný postup.

V zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu predpokladá vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Zaručuje sa vo všetkých fázach trestného konania a tvorí rad po sebe idúcich právnych postupov, ktoré sa prelínajú celým konaním. Zmyslom tohto práva je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ako aj prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu a správneho rozhodnutiu. Interpretácia dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. však musí byť oveľa užšia.

Vo vzťahu k tomuto dôvodu (rovnako ako k dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.) obvinený poukázal na viacero nezákonných procesných postupov orgánov činných v trestnom konaní v dôsledku čoho dôkazy z nich odvodené sú nulitnej povahy a nemožno na ne prihliadať v žiadnom štádiu trestného konania.

Dovolací súd nezistil, aby v predmetnej trestnej veci bolo samo o sebe porušené právo na obhajobu závažným spôsobom, ktorým v zmysle konštantnej judikatúry nie je akékoľvek, resp. každé porušenie práva na obhajobu, ale len také, ku ktorému došlo zásadným spôsobom. Podľa ustálenej súdnej praxe dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich bezprostredne k rozhodnutiu bez prítomnosti obhajcu a podobne. Dôležité sú konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne i vo vzájomných súvislostiach. Obvinený mal možnosť realizovať svoje obhajobné práva v plnom rozsahu.

Cez ustanovenie § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. obvinený namietal zaujatosť sudcu Karabína a dozorujúceho prokurátora Várgu. Po oboznámení sa s jednotlivými námietkami dovolací súd pripomína, že naplnenie dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vyžaduje, aby vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený, pričom sa o jeho vylúčení nerozhodlo. Vylúčenie orgánov činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb je upravené v ustanoveniach §§ 31, 32 Tr. por. Ich zmyslom a primárnym účelom je zabezpečiť dôveru procesných strán a verejnosti v nestrannosť trestného konania ako celku a jednotlivých úkonov vykonávaných vo veci. Zákon priamo vylučuje z vykonávania úkonov len konkrétny subjekt trestného konania, u ktorého možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti. Dôvody vylúčenia sú taxatívne. Vylúčiť orgán činný v trestnom konaní, resp. sudcu možno iba celkom výnimočne, zo skutočne závažných dôvodov, ktoré by mu bránili rozhodovať v súlade so zákonom, pravdivo a nezaujato, pričom existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru musí byť preukázaná.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 21. novembra 2013 vyplýva, že bola oboznámená námietka zaujatosti proti predsedovi senátu Karabínovi, ako aj obsah podnetu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania voči nemu, ktorý bol podkladom námietky. Senát dospel k záveru, že nejde o námietku zaujatosti, ktorá by vychádzala z § 31 ods. 1 Tr. por., pretože jej dôvodom je procesný postup súdu, preto sa o nej v zmysle § 32 ods. 6 Tr. por. nekonalo. Po tomto konštatovaní senátu obvinený predložil písomnú námietku zaujatosti voči prítomnému prokurátorovi, ktorá bola generálnej prokuratúre doručená 18. novembra 2013. Na verejnom zasadnutí sa prokurátor s touto námietkou oboznámil a uviedol, že nebola podaná včas, jej obsahom boli skutočnosti sprítomnené v predchádzajúcich podaniach obvineného a o podobnej námietke sa už v minulosti rozhodovalo. Po prerušení verejného zasadnutia prokurátor oznámil, že o vznesenej námietke podľa § 32 ods. 6 Tr. por. konať nebude, námietka nebola podaná neodkladne, od podania odvolania prokurátor žiadne úkony nevykonával, iba na vedomie preberal podania obvineného.

Z vyjadreného vyplýva, že ani dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. nebol naplnený.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.